

TABORIŠČNIK

NEDELJSKA IZDAJA

Štev. 89., Leto II.

ŠPITAL NA DRAVI

Nečelja, 30. marca 1947.

KI JE ZA NAS S TRNJEM KRONAN BIL

Nekateri kar ne morejo verjeti, da lahko jezik bolj rani kot najostrejša orožje, da besede čisto boljše kot najhujše rane. Posebno besede, ki zadevajo človeško čast. In vendar je tako. Kadar pa kdo sam na vrsto pride, prav bridko to občuti. Pa kaj je končno vsa bolečina, ki jo nam ljudem morejo povzročiti sramotilne besede soljudi v primeri s sramotenjem, ki ga je prestal na veliki petek naš dobri Odrešenik Jezus Kristus.

I.

1.) OD KAIFA SO PELJALI JEZUSA ZVEZANEGA V SODNO HIŠO IN GA IZROČILI PONCIJU PILATU! Ta pot ne veliki petek zjutraj je bila za Jezusa nekak začetek javnega zasramovanja. Zasramovanje Njega, ki je bil tudi kot človek največjega češčenja vreden. Doslej so bili ljudje navajeni Jezusa videti sredi svojih učencev, pogosto obdanega od velikih množic, ki so ga smatrali za svojega kralja, dasi je bil tako preprost in skromen. Hoteli so ga celo javno oklicati za kralja. Sedaj je bilo to ljudstvo zbrano v Jeruzalemu, kamor so priromali na velikonočne praznike... Vse ulice so jih polne. Jezusa prav sedaj peljejo zvezanega kot zločinca in obdanega od vojakov kot nevarnega razbojnika po najbolj obljudenih ulicah s Siona k Ponciju Pilatu. Kako je bila mučna ta pot za Jezusa. Vse zija vanj. Dobrim je nerodno, nestanovitni se pohujšujejo nad njegovimi vezmi, sovražniki pa se mu škodoželjno režijo. Gospod vidi vse te tisoče in tisoče prav v dušo in mu je silno hudo.

2.) Pa to je šele začetek ponižovanja in sramotenja. KO JE PILAT ZVEDEL, DA JE JEZUS IZPOD HERODOVE OBLASTI, GA JE POSLAL K HERODU, KI JE BIL TISTE DNI TUDI SAM V JERUZALEMU. Herodova palača ni bila daleč od Pilatove. Kljub temu je bila tudi ta pot za Jezusa zelo bridka. Gospod je le predobro vedel, zakaj ga Pilat pošilja k Herodu; postane naj drobiž, da se z njim plača spor med Pilatom in Herodom. Herod je hotel Jezusa in njegove čudeže uporabiti za zabavo sebe in svojega razuzdanega dvora. Ko je Jezus z dostojanstvenim molkom odklonil ponižujočo vlogo dvornega norca, GA JE HEROD ZANIČEVAL S SVOJIMI VOJAKI IN GA V ZASMEH DAL OGRNITI Z BELIM OBLA-

ČILOM TER POSLAL NAZAJ K PILATU. To oblačilo je bilo javen zasmeh Jezusove kraljevske - duhovniške oblasti in časti. S kakšnim krohotom so surovi vojaki vedli Jezusa nazaj k Pilatu! Kot zvezanega medvedu skozi množice. Jezus, kralj nebes in zemlje, gospodar vsega stvarstva, pa dvorni noreci! Vsak smeh, vsak krohot, vsaka zbadljivka je znova ranila Gospodovo srce. A Gospod molči in dopušča tudi to ponižanje.

3.) Tudi Pilat ni znal ali bolje, ni hotel paziti na Jezusovo čast. Bridko je osramotil Gospoda, ko ga je postavil v isto vrsto z zloglasnim zločincem Barabo. Baraba ni imel nobene časti več in se je brez sramu smejal množici in Jezusu, ki ga je to novo zasramovanje tako bolelo. Saj je znano, kako sprejmejo v ječah stari gostje celic obsojenca, ki prvič prestopi prag ječe. Smejiijo se njegovemu sramovanju in to tembolj, čimbolj čutiijo, da je novi še nepokvarjen. Tako je gledal Baraba na Jezusa in se žaljivo smejal njegovim nedolžnosti. In prav lahko se je temu ali onemu med množico vzbudila misel: Jezus je prav tak kot Baraba.

II.

1.) Vse to je bilo za Gospodovo čast nekaj strašnega, pa vendar šele uvod v najhujše. Po bičanju SO GA POGLAVARJEVI VOJAKI ODPELJALI NA DVORIŠČE SODNE HIŠE IN ZBRALI OKROG NJEGA VSO ČETO, IN SLEKLI SO GA TER OGRNILI S ŠKRIATNIM PLAŠČEM; SPLETILI SO KRONO IZ TRN

vendar šele uvod v najhujše. Po bičanju SO GA POGLAVARJEVI VOJAKI ODPELJALI NA DVORIŠČE SODNE HIŠE IN ZBRALI OKROG NJEGA VSO ČETO, IN ZASLEKLI SO GA TER OGRNILI S ŠKRIATNIM PLAŠČEM; SPLETILI SO KRONO IZ TRNJA IN MU JO DELI NA GLAVO IN DALI TRST V NJEGOVO DESNICO!

o n Vojaki so čas med bičanjem in križanjem po svoje uporabili. Najna komedija! Kar so taki vojaki pravosodje, je navadno grobo, čisto polno surovosti in umazanih kvant. Ti rimski vojaki so bili v vsem tem pravi mojstri. Poleg vsega drugega, so imeli kot Rimljani še posebno piko na uporne Jude. Ta Jezus pa je hotel biti celi judovski kralj. Ves svoj srd na Jude so vlili v sramotenje Jezusa. In ker jih je bila cela četa, je domislil kar deževalo; ena bolj groba in žaljiva od druge.

2.) Ti vojaki so uprizorili strašno kronanje Jezusa Kristusa. Herod je osmešil Jezusa z belim oblačilom, vojaki pa mu ogrnejo star vojaški plašč kot so ga imeli poveljniki in vojaški kralji. Za svetne judovske kralje so hodili po plašče v Sidon in Tir, za Jezusa, za kralja nebes in zemlje pa je dober strgan in umazan vojaški plašč.

Kralj mora imeti prestol, zlat in z biseri obložen; Jezusov prestol pa je ostanek kamenitega stebra. Namesto zlatega, dragocenega kraljevskega žezla mu vtaknejo v roke ničvreden trst.

In sedaj pride glavno; pri resničnem kronanju najslavesnejša, pri Jezusovem pa najstrašnejša stvar. Na glavo mu pritisnejo krono spleteno iz strašnih trnev. Sam hudič je moral vtisniti krvnikom misel na trnovo krono. Ta krona grozovito boli in njena sramota peče, peče.

S tem je Jezus prejel vse kraljevo opremo... Kako klaverna je bila ta kraljevska podoba. Vojakom pa še ni dosti. Kralju se je treba prikloniti in ga počastiti. To so ti vojaki še posebno sramotilno izvršili. POKLEKOVALI SO PRED NJIM TER GA ZASMEHOVALI GOVOREČ: "POZDRAVLJEN KRALJ JUDOVSKI!" OPLJUVALI SO GA IN MU VZELI TRST TER GA Z NJIM BILI PO GLAVI.

3.) Kakšen prizor in kakšen pogled! Zveličar sedi ves sključen, prežalostna podoba vse nešreče. V lepo čelo so mu zabiti strašni trni prav v lobanjo. Dolgi lasje so mu vsi okrvavljeni in zmršeni ter zapleteni v trnovo krono. Obraza, ki iz brezštevilnih ran krvavi, skoraj ni več mogoče spoznati. Vsak premik mu bolečine veča in množi.

A hujša kot telesna bolečina, je bolečina duše. Sramotenje njegove kraljevske časti peče neizmerno... Saj ni navaden kralj, ampak kralj nebes in zemlje, neskončno sveti Bog.

III.

1.) Človeška beseda je preslabotna, da bi orisali, kaj je Gospod med trnjevim kronanjem trpel. Prevelika je ta bolečina, neizmerna in neizrazna ta sramota. Vsa ta sramota pa razgalja ostudnost greha. Greh namreč po svojem bistvu zameta božjo kraljevsko oblast nad seboj in na mesto Kristusovega prestola postavlja sebe. O, če bi človek pri vsaki skušnjavi pomislil na Jezusovo, trnovo krono, ali bi še mogel kdaj grešiti?

2.) S trnovim kronanjem je Jezus posebno trpel in nebeškemu Očetu zadoščeval za vse grehe napuha in zasramovanja ubogih ljudi, ki svoje časti in svojega dobrega imena ne morejo braniti.

S trnovo krono pa si je Jezus utrdil kraljevsko čast in oblast nad človeškim rodom. Trnova krona je v sramoto krvnikom, za Jezusa pa je in ostane neizmerna čast.

MATI ŽALOSTNA JE STALA

Mati žalostna je stala,
zraven križa se jokala,
ko na njem je visel Sin.

Kdo prisrčno ne žaluje,
ko to Mater preišlje,
njenih boli velikost?

Vidi Jezsa trpeti,
grehe ljudstva nase vzeti,
šibam vdati se voljno.

V Sina le pogled upira,
ko ves zapuščen umira,
k smrti nagne že glavo.

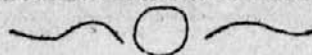
Mati, vir ljubezni prave,
naj občutim te težave
in s teboj žalujem zdaj.

Daj, da bi srce se vnelo
in za Jezusa gorelo
mi v ljubezni vekomaj.

=====

"STALE SO PA POLEG KRIŽA JEZUSOVEGA, NJEGOVA MATI IN SE-
STRA NJEGOVE MATERE, MARIJA KLEOPOVA IN MARIJA MAGDALENA. JEZUS SE
OZRE NA MATER IN NA ZRAVEN STOJEČEGA UCENCA, KI GA JE LJUBIL, TER
REOE MATERI: "ŽENA, GLEJ, TVOJ SIN!" POTEM PRAVI UCENCU: "GLEJ, TVO-
JA MATI!" IN OD TISTE URE JO JE UCENEC VZEL K SEBI. (Jan 19,25-27).

=====

ŽIVLJENJE BOŽJIH OTROK

Netočno predstavljanje Boga.

Zelo smo nagnjeni k temu, da si predstavljamo Boga kot neko oddaljeno bitje, ki prebiva visoko v nebesih, odkoder vse vidi, vse ve in vse vodi. Iz teh višin gleda na nas, posluša naše prošnje in jih v svoji ljubezni uslišuje. To predstavljanje ni točno. Zakaj Bog je duh, ki biva povsod. Bog

ne more omejiti svojega bivanja povsod niti omejiti svojega delovanja.

Po milosti božji smo tempelj presvete Trojice.

Pri zadnji večerji je govoril Kristus; "Ako me kdo ljubi, bo moja besedo spolnjeval, in moj Oče ga bo ljubil in bova k njemu prišla in pri njem prebivala" (Jn 14,23). Prevdarimo te besede!

"Če me kdo ljubi", to je; če kdo spolnjuje moje zapovedi, vsaj tiste, ki vežejo pod smrtnim grehom. Sam pravi; "Kdor ima moje zapovedi in jih sponuje, ta je, ki me ljubi." (Jn 14, 21). Pokorščina je dokaz ljubezni. Praktično: komur vest ne očita smrtnega greha, ta je v posvečujoči milosti božji.

"Bova k njemu prišla". Kdo? Bog Oče, Bog Sin in z njima Bog Sv.Duh.

"In pri njem prebivala". Troedini Bog biva v nas. Da bi še bolj razumeli navzočnost Boga v nas, rabi primer; Če kdo sliši moj glas in vrata odpre, bom vstopil k njemu in bom večerjal z njim in on z menoj" (Raz 3,20.

Bog se ne nahaja v naši duši le kot Stvarnik in Previdnost, ki nas ohranja, temveč kot Oče in Prijatelj, ki nas posebno ljubi.

Sv.Janez v svojih pismih rad prihaja na to resnico. "Kdor spolnjuje njegove zapovedi, ostane v njem in on v njem." (I Jn 4,15). Sv.Ignacij Antiohijski pa pravi; "Tisti, ki so v ljubezni, so nosilci Boga".

Koliko časa ostane Bog v naši duši?

Ali bo storil kakor prijatelj, ki pride, ostane eno uro, en dan ali nekaj dni, potem pa se poslovil in morda celo pozabi na nas?

Ne, ostal bo v nas, dokler bomo v posvečujoči milosti božji. Samo smrtni greh ga prežene. Kdor smrtno greši, reče z grehom: "Pojdi, Bog, iz mene!" In Bog je prisiljen to dušo zapustiti. Kardinal Mercier pravi: "Verujte, da Vas Bog ne zapusti, dokler ga ne preženete s smrtnim grehom, pa se boste trudili, da ne boste zapuščali svoje notranjosti".

NAPŠN TOLPŽNICN

Na križu naš Gospod visi,
iz ran mu teče rešnja kri,
za grešnike daruje se;
Marija nanj pod križem zre.

Marija vdano govori:
Naj tvoja volja se zgodi!
Odslej bom mati vseh sirot,
ki so zgrešile k tebi pot.

Ko žalostna za nas trpi,
ji Jezus s križa govori,
naj njemu zdaj se odpeve,
in grešnikom odpre srce.

Marija na Kalvariji
postala naša mati si,
ljubezen svojo nam deliš,
trpeti z Jezusom učiš.

Begunci in sirote smo,
tolaži nas, te prosimo.
Križ naj bo naše upanje,
ko za nebo borimo se.

POLOŽAJ OTROKA V POGANSKEM SVETU

Naravni sad družine je otrok. Vsak otrok je nova vez, ki na eni strani še prisrčnejše in tesneje med seboj poveže očeta in mater, na drugi strani pa postavlja celo vrsto pravic in dolžnosti, ki vežejo starše do otrok in obratno. Teh pravic in dolžnosti večina stare poganske družbe ni priznavala.

Še preden je otrok bil rojen, se je že začel napad na njegove pravice. Materino naročje zanj ni bilo varno zavetje. Pri starih narodih je bilo odpravljjanje telesnega plodu na široko razpredeno in z brezobzirno surovostjo so vršili ta zločin. Stari poganski pisatelji često govore o odpravljjanju kot o brezpomembnem dejstvu. Ta bes morjenja lastnih nerojenih otrok je bil tako silen, da je prevrgel tudi najnežnejša čustva in so matere pogostokrat bile hujše napadalke na bitja pod svojimi srci kakor pa očetje. Splavljanje je predvsem posledica mišljenja tiste dobe, ki je zajela široke množice, je posledica življenskih nauk, ki so jih oznanjevali in širili takratni filozofi. Platon in Aristotel, ki sta bila velika in resna misleca, sta učila, da je splavljanje v nekaterih primerih socialna dolžnost, da na ta način preperečimo vzrejo in odgojo slabotnih ljudi, revežev, ki bi bili v bremno družbi in državi. Staro rimsko pravo spočetega otroka ni imelo za živo bitje, temveč zgolj za plod materinega telesa, ki se lahko odstrani, kakor se more odstraniti kakršenkoli telesni izrastek.

Če pa je srečno ušel smrti, ki je že pred rojstvom nanj prežala, se je pa otrok po svojem rojstvu znašel v zelo nevarnih življenskih okoliščinah. Ogrožale so ga zahteve barbarskega pogan-

skega verovanja, nasilne državne postave in očetova surovost, ki so vsak trenutek mogle seči po njegovem življenju in ga položiti v smrtno senco.

Pri mnogih vzhodnih narodih je imel detomor največkrat verski značaj, to se pravi, da so otroka umorili kot krvavo daritev bogovom. Iz sv.pisma nam je znano, da je kananejsko ljudstvo v nekaterih letnih časih ali pa v izrednih ljudskih stiskah žrtvovalo otroke bogu Molohu.

V Rimu je bil umor pohabljenih novorojenčkov posledica praznoverja, ker so menili, da taki otroci prinašajo v družino jezo božjo.

Pri drugih, zlasti pri starih Grkih, pa je bil detomor posledica krivičnih državnih postav. Takšen krivičen postavodajalec je bil Likurg v Sparti. Ta je dal postavo, da se dečki s 6.letom starosti vzamejo staršem in postanejo državna last, ki jih odslej vzgaja v svojih državnih vzgojevališčih. Zgodovinar Plutarch nam o tem takole poroča: "Oče ni imel pravice vzgajati svojega sina, ampak ga je moral prinesiti na poseben prostor, ki se je imenoval Leske, in tukaj so starešine ljudstva izbirali in preskušali dečke, Take, ki so bili lepe in močne rasti so oddali v državna vzgojevališča, slabotne in pohabljene pa so ukazali zmetati v neko jamo v gori Tajget, češ da ti otroci ne bi bili nikdar v prid ne sebi in ne državi." Te postave so bile v popolnem soglasju z nauki in življenjskimi načeli, ki sta jih oznanjala največja modreca tiste dobe: Platon in Aristotel. Sanjavnost prvega se je dopolnjevala z mrzlo preračunljivostjo drugega, oba skupaj pa sta bila opora držnim in krivičnim državnim postavam.

Otrok pa je bil lahko tudi žrtv očetove nasilnosti. Očetovska oblast je posebno v Rimu že dosegla meje blaznosti in krutosti. V družini je bil oče najvišji sodnik, nad otroki je imel tako oblast, da je odločal o njihovem življenju in smrti.

Komaj je bil otrok rojen, so ga položili k očetovim nogam, da bi odločil njegovo nadaljno usodo. Če ga je oče pobral s tal in dvignil v naročje ter potem dal nazaj materi ali dojilji, je s tem odločil, naj otrok živi. Če pa ga je z nogo brcnil od sebe, je s tem pokazal, da mora biti otrok ali umorjen, ali pa izpostavljen, kar je zopet pomenilo smrt.

Najbolj razširjen način, da so se starši iznebili njim ne ljubih otrok je bilo izpostavljanje otrok. Nabrežje Tibere, zaplevljeni travniki in mestni trgi, vogali ulic so bili v Rimu neme priče teh žalostnih in strašnih zločinov. Pinski pisatelj Svetonij poroča, da so v počastitev Germanikove smrti Rimljani v množicah izpostavljali tiste otroke, ki so bili rojeni na ta usodni dan.

Večina izpostavljenih otrok je umrla od glada ali pa od mraza, ali pa so jih požrli divji psi in jih raztrgale ptice roparice. Le včasih in nekateri so preživeli to strahoto, na splošno pa za ta zavržena bitja ni bilo sočutja in usmiljenja. V starih poganskih mestih so bila številna gledališča in zabavišča in kopališča, ni bilo pa niti enega zavetišča za te od lastnih staršev zavržene otroke.

Nekateri od teh izpostavljenih otrok so padli v roke brezvestnih oskrbnikov in najemnikov zloglasnih hiš, kjer so jih potem vzrejali in odgajali za pohote in sramoto.

Drugi so se polastili razni vedeževalci in čarovniki, ki so te nesrečne otroke klali in iz njihove krvi delali čarovne leke in pijače.

Tretji so postali plen trgovcev z gladijatorji. V posebnih šolah so te zavržene dečke šolali in jih urili v medsebojnem borjenju z meči. Ko so zrastle, so se potem kot gladijatorji borili med seboj na življenje in smrt v cirkuških arenah in so tam našli zgodnji konec

svojega življenja.

Nekateri pa so padli v roke brezvestnih beračev, ki so jih strašno pohabili, da so jih kasneje pošiljali na ceste in javne trge, tam so jih izpostavili, da so zaradi svojih strašnih telesnih pohab vzbujali pri ljudeh sočutje in so tako veliko naberačili.

Se sramotnejšo sliko pa nam kažejo duhovne razvaline, razdejanje duš in nedolžnosti otrok v poganskem svetu. Lahko rečemo, da je bil otrok v poganskem svetu često predmet naslade in sramote.

Na krstah premnogih tokih nesrečnih mladih ljudi, ki jih je zaradi pohote in sle po uživanju pokosila zgodnja smrt, je bilo napisano v kratkih a pretresljivo odkritih besedah: *Brevis voluptas*, kar bi morali takole prestaviti: Sužnjem pohote je odmerjeno le kratko življenje.

SVETA KRI

Legenda.

1. V Carigradu.

Carigrad se je kopal v žaru poletnega sonca. Nad strehami visokih palač in nad kupolo cerkve Hagije Zofije je zrak kar migljaj, kajti strehe so bile vroče od velike pripeke.

Meščani, posebno bogati in odlični so preživljali vroče poletne dneve zunaj na morju, kjer so se vozili v svojih ličnih jadrnicah, gondolah in jahtah, ki so se prijetno pozibavale po vsej bosporski ožini. Od Črnega morja je vel hladen in prijeten vetrič, tako, da ni bilo čutiti neznosne vročine, ki je ležala kot mora nad mestom.

Posamezni galebi so se leno spreletavali od morja proti mestu in posedali na visoke stolpe mestnih cerkva in palač ali pa na nizke in ozke stolpiče bastij na mestnem obzidju.

Tudi bizantinski cesar Leon III. se je hotel za čas umakniti soperici, ki je z streh tiščala tudi v prostore njegove palače. Zadnja leta mu niso dopuščala, da bi si privoščil vsaj nekaj tednov letovanja izven svoje prestolnice. Carigrad ni bil tedaj samo glavno mesto bizantinske države, ki je vladala vsemu balkanskemu polotoku, ampak je bil tudi trdnjava z močno vojsko.

Tu je bilo pa tudi središče bizantinske trgovine in industrije. Baval se je skoraj z vsemi panogami industrije in obrti.

Trgovalo pa se je tudi s soljo, vinom, žitom in oljem. Te življenske potrebnosti so bile takrat državni monopol. Tu so trgovali Grki, Sirijci, Židje, Italijani. Trgovali so s Perzijo, Indijo, Kitajsko; s Kijem in Novgorodom, Italijo in drugimi deželami. Bizantinci so pa gospodarsko vplivali tudi na Slovane, ki so se nekaj stoletij preje naselili na Balkanskem polotoku.

Carigrad je bil pa tudi kulturno središče države. Žarišče

prosvete je bilo vseučilišče, kjer so gojili zlasti znanost in umetnost. Pisali so zgodovinska in prirodnoznanstvena dela. Slikarstvo in kiparstvo pa je služilo bolj v polepševalne namene. Najvažnejše pa je bilo stavbarstvo. Razvil se je poseben bizantinski slog, ki ga najbolj označujejo kupole in oblika zgradb v obliki grškega križa. Okoli večjega prostora pa so zbrane manjše ladje in kapele.

Trgovina, vojska, umetnost, industrija in obrt so pritegnile iz vseh delov tedaj znanega sveta: pomorščake, trgovce, vojake, umetnike in učenjake, ki so se vsak po svoje skušali uveljaviti na svojem področju ali pa obogateti v tem drugem največjem mestu sveta.

Toda vsa ta pisana družba mnogokrat ni imela smisla za medsebojno sožitje in življenje. Posebno v verskem oziru so se kazali razni tuji vplivi, ki so hoteli izpodrinuti popolnoma krščanski značaj mesta. Ti boji so postali zlasti hudi, ko so se pojavili med mohamedanci takoimenovani kipoborci, ki so očitali kristjanom, da so pogani, ker so častili sveti križ, podobe svetnikov in Matere božje. Kipoborci so šli celo tako daleč, da so dejansko napadali kristjane, če so jih zalotili pri češčenju svetih podob - to je pri molitvi. Večkrat se je zgodilo, da so se skupine spopadle in tekla je kri na obeh straneh.

Cesar Leon III., ki mu je bilo veliko na tem, da bi obdržal in še povečal čast in dobro ime, kakor tudi obrt, industrijo in umetnost v svoji prestolnici, si ni vedel drugače pomagati, ter je izdal leta 726. prepoved češčenja svetih podob. Misli je čisto preprosto: ako ljudje ne bodo častili svetih podob, potem tudi kipoborci ne bodo imeli povoda, da bi napadali katoličane in mestu bo zopet vrnjen red in mir.

S prepovedjo češčenja svetih podob je pa v živo zadel kristjane, ker jim je s tem prepovedal javno opravljati svoje molitve in obrede. Toda katoličani so se kljub temu zbirali javno v svojih cerkvah in tudi sami poskrbeli za nemoten potek verskih obredov. Ker so bili kristjani v premoči, so javni spopadi sicer prenehali, množili pa so se vedno bolj napadi iz zasede, kar je imelo za posledico to, da morilcem ni bilo mogoče priti na sled.

Vse to je cesarju napravljalo grenke ure pri njegovem vladanju. Ni se upal umakniti za daljše časa iz mesta, da bi kjerkoli v miru preživel poletje. Toda železnih živcev tudi on ni imel. Nekoliko oddiha je bil tudi potreben.

LUC NA POTI DOMOV

(Nadaljevanje.)

"In sedaj?" ga je zaskrbljeno vprašala stara grajska gospa.

"Sedaj? Dekletu, ki ni moje vere, nikder ne bom dal svoje roke. Zato pa grem v vojsko, mati. Rad bi ji z žrtvijo lastne krvi izprosil vero njenih otroških let."

"Bog in njegovi sveti angeli naj bodo s teboj, moj Kristof", je zašepetala stara graščakinja. Na mladi jablani spodaj v grajskem vrtu pa je ptiček žvrgolel svojo zadnjo pesmico v poletni večer.

Naslednje jutro je sladko, pozno poletno sonce spet razlilo naokoli svoj trudni sij. V vaški cerkvi z rdečim zvonikom je klečal mladi Kristof pred starim župnikom. Okrog vratu je imel mladi graščak opasano belo svišeno vrstico. Držal je pred župnikom svetlo mečevo rezilo, da bi ga blagoslovil.

Župnik lista in lista v starem obredniku, ki ga je že tolikokrat prelistal, ko je v vaški cerkvi blagoslavljal vodo in vse mogoče druge stvari, pa blagoslova z naslovom: "Posvetitev mladeniča

v Marijino službo" ne more najti. Saj vendar takih blagoslovov že zdavnaj niso rabili. Kvečjemu v srednjem veku, ko so še križarji z ognjenim križem klečali pred svojim grajskim kaplanom.

Ni ga, takega blagoslova v obredniku.

Sivolasi župnik zapre staro knjigo in dvigne tresočo roko. Ginjenost nad mlado krvjo, ki je klečala pred njim mu je narekovala blagoslov, ki ga je nad njim izgovarjal. Potem pokropi mlado glavo pred seboj sklonjenega mladeniča s hladnimi kapljicami blagoslovljene vode.

Tako je postal mladi gospodar gradu na bazaltnem hribu Marijin vitez... Ta misel je preletela kodrasto glavo mladega Krištofa, ko je vstajal in vtikal meč v nožnico. Potem je zapustil svetišče ob roki ihteče graščakinje. Skoro jesenski veter je pihal čez griček s pokopališčem, cvetice so sklanjale svoje glavice.

Ta Krištof pa je bil pogrešan. Ljudska govorica je že davno vrgla prsti na njegovo vojaško krsto...

Zato so šli zdaj novoverci k vitezcu, ki je v svojem grbu tudi imel "roparski krempelj" in so se mu ponudili za podložnike. Tako je prešel grad na bazaltnem, vsa njegova oprema in Marijine podobe v gradu in v kapeli na drugo vejo rodu, ki je imela v grbu "roparski krempelj". Ta pa je bila naklonjena novi veri.

Aprilsko sonce je sijalo, ko sta se vselila vitez in njegova hčerka trinajstletna Lavreta.

Ženice v vasi so svetlo gledale vitezovo hčerko, ko je hodila po njih cestah...

"Ah joj, nežna in lepa kot šipkov cvet. Njene rdeče ustnice nikomur ne ostanejo dolžne pozdrava." Te vaške ženice pa so bile še zveste stari veri. Videle so jo kako hodi mimo križev, ne da bi se pobožno priklonila, videle, kako z nekim pomilovalnim nasmehom opazuje podobe naše ljube Gospe po hišah, pa so začele govoriti: "Ta stvar pa je na njej tako gada, kakor če gnusen črv objeda vrtničin cvet."

Trinajstletni Lavreti je močno utripalo srce v prsih, ko je prestopila grajski prag. Pet let je že preteklo, odkar je ni bilo v teh prostorih, v katerih je živel njen Krištof. Čeprav je postala novoverka in ji je knez prepovedal še celo vsako občevanje s Krištofom, vseeno ni pozabila rožnih otroških dni in otroške prisege pod jablano. Ko je šla skozi grajska vrata, je takole mislila sama pri sebi:

"Sedaj grem v njegovo hišo, pa ne ob njegovi strani. Dobri Krištof, Bog ve, v katerem grobu počiva."

Prvi njeni koraki so bili namenjeni mladi jablani na vrtu. Vsa obsuta je bila z nabrekliimi rjavimi brsti, v katerih je spala pomlad. Ko je ogledovala drago ji mlado jablano, je spet sama zase modrovala: "oh, ko bi bil vendar tukaj tudi Krištof, kako bi ga jaz znala sprebrniti k pravi, čisti evangelijski veri."

Knezu pa so se usta zategnila v odvraten nasmeh, ko je po grajskih dvoranah in sobicah zagledal toliko podob Matere božje in prebiral pobožne izreke na stenah. Njegovo rdečeustno dekletce je prišlo v dvorano dedov in se začelo posmehovati kamnitni Marijini podobi: "Brj, poglej, oče, kakšna grda Marija!"

"Čakaj, otrok", ji je odgovoril knez "s to malikovalsko šaro bomo kurili velikonočni kres".

Take besede sta govorila v prav istih prostorih, kjer je komaj pred štirimi leti stal mlad fant, ki se je pripravljajal na pot v širni svet, da bi s svojo krvjo izprosil ljubljene, pa izgubljeni dušici milost prave vere.

Knez je držal svojo besedo. Ukazal je znesti skupaj iz vseh grajskih prostorov vse svete podobe, ki so visele po stenah

ali bile postavljene po zidnih vdolbinah. Molitvenike in relikviarije iz prismojenih papističnih časov in debele knjige samih pridig so nagromadili v velik kup. Nanj so kar vse v prek zmetali tudi belo krstno obleko Marijinega viteza in rožne vence rajne graščakinje. Na veliko soboto zvečer naj bi vse to zgorelo na vaškem trgu.

"Lavreta", je rekel knez svojemu cvetočemu dekletu "ti boš pa smela to grmado zakuriti. Morda si tudi sama še kaj našla v teh starih sobanah?" "Saj res, očka", je veselo zaklicala trinajstletnica. "Saj veš, tisto grdo Marijino podobo iz dvorane dedov. Čakaj, jo bom poiskala." Nežne dekliške ročice so začele brskati po kupu in kmalu iz njega privleklo podobo.

"Poglej, oče, otrok blagoslavlja grb z roparskim krempljem-naš grb. Ali naj potem tudi to zgori?" je zamišljeno rekla. "Jaz mislim, da bi zaradi lepe posebnosti to lahko ostalo. Ali ne?" "Ne, otrok", je mrko rekel knez "nič malikovalskega ne maram imeti pod svojo streho. Kar vrzi v staro šaro!" "Pa, oče, saj je kamnita. Saj ne bo zgorela". "Le malo potrpi, vročina bo razgnala tudi ta malikovalni kamen."

Prišel je večer velike sobote.

Skozi vsako hišno okno v vasi pod gradom je dal knez razglasiti, da bodo ta večer na trgu zažgali velik kup papistične kramo. Ljudje naj kar se da v velikem številu pridejo zraven. Vsak bo dobil tudi merico sladkega vina, da bodo bolj veseli zdaj, ko je papistični nestvor na smrtni postelji. Knez je hotel s to slavnostjo pritisniti popolnoma ob tla še vse tiste, ki so v vasi pod gradom še do sedaj ostali zvesti stari veri.

Ko se je zvečerilo, jih je mnogo prišlo na vaški trg. Maršikoga je privabila obljubljena dobra kapljica, druge pa radovednost. Na trgu je bila narejena iz bukovih polen velika grmada. V luknje in špranje med polena pa je bila natlačena "papistična navlaka".

Pristopilo je grajsko dekletce - Lavreta in oprezno podkurila suho podneto. Hlastno je lizal plamen po suhih polenih in pošastno obseval obraze okrog stoječih. Knez se je postavil tako, da ga je obseval ognjeni sij in začel ujedljivo govoriti o stari veri. Potem so začeli peti tudi pesmi, ki so staro vero nepadale. Ob sodu z vinom pa je stala Lavreta in dajala piti vsakemu, kdor je prišel k njej.

Med tem glasnim šumom je pa stal temu veselemu popivanju ob strani šibek fantek. Razoglav in s prstkom v ustih je gledal to početje, kot bi bil brezčuten.

Ko so grmado pripravljali je imel seveda tudi ta malček z drugimi vaškimi otroci veliko opraviti zraven. Radovedno je opazoval vse svete reči, ki jih je služinčad vlačila iz gradu na grmado. Opazil je tudi kamnito Marijino podobo. Videl jo je ležati pri grmadi v občestnem prahu. Poskusil jo je dvigniti in videl, da je težka. "Saj to je kamen", mu je šinila misel v glavo. Previdno so oprezovale dečkove oči okoli sebe, če ga kdo ne vidi. Nel Bliskovito je pograbil podobo in jo ob robu grmade vtaknil pod polena. Tam gotovo ne bo prav zelo vroče. Jutri pa jo bo izkopal iz pepela.

Stoji kot pribit in pogleduje proti ognju. Rad bi videl, kdaj bo začelo goreti poleno nad kamnitno podobo. Grajsko dekletce ga zagleda in pomisli: "Tale si pa gotovo ne upa poprositi za požirek vina". Natoči kozarček vina in stopi k njemu.

"Fantek, sicer ne vem tvojega imena, pa vendar pij tudi ti in bodi z nami vesel!"

Fantek stopi od deklice korak nazaj in reče: "Mirko mi je ime, tvojega vina pa ne maram in vesel z vami tudi ne morem biti."

"Poglej no, pogledj", se je šalila grajska deklica, "morebiti si pa ti kak papistoveček?"

(Dalje prihodnjič).